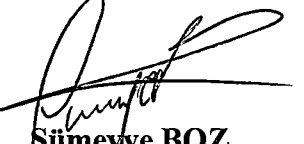

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98'inci İttüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Hatay'da, 6 Şubat 2025 tarihinde gerçekleşen anma etkinliklerine yönelik polis barikatlarıyla engelleme, yürüyüş yapmak isteyenlere müdahale edilmesi ve dört kişinin gözaltına alınması kamuoyunda tepkiye neden olmuş ve bu durum yas ve ifade özgürlüklerinin ihlal edildiği yönünde ciddi soru işaretleri yaratmıştır. Geçmiş yıllarda benzer etkinliklerde protestoların gerekçe gösterilerek yoğun güvenlik önlemleri alınması, bu müdahalenin sistematik hale gelebileceği endişesini doğurmaktadır.

Deprem gibi büyük kayıpların yaşandığı travmatik olaylardan sonra, toplumun yas tutma, kaybettiklerini anma ve bu süreçte dayanışma içerisinde olma hakkı, yalnızca duygusal ve psikolojik iyileşme açısından değil, aynı zamanda sosyal barışın korunması açısından da hayati öneme sahiptir. Bu nedenle, depremde hayatını kaybedenlerin anısına düzenlenen barışçıl etkinliklerin kolluk kuvvetlerinin müdahalesiyle engellenmesi, yurttaşların bu temel haklarının ihlal edildiği anlamına gelmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 34. maddesi, barışçıl toplantı ve gösteri yapma hakkını herkes için güvence altına almaktadır. Aynı şekilde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AIHS) 10. ve 11. maddeleri de ifade ve toplantı özgürlüğünü koruma altına almaktadır. Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerin ihlaline yönelik bu müdahalenin yaratacağı toplumsal etkiler göz önünde bulundurularak, bu konuda kapsamlı bir açıklama yapılması ve gerekli adımların atılması zorunluluk arz etmektedir.

Bu bağlamda:

1. Anayasal ve yasal çerçevede korunması gereken toplantı ve gösteri yapma hakkı ile yas hakkının göz önüne alınarak Hatay'daki anma etkinliklerine neden barikat kurulduğu ve yürüyüşün engellendiği konusunda kamuoyuna bir açıklama yapılacak mıdır?
2. Anma etkinliğine katılmak isteyen depremezdelerin hangi gerekçelerle ve hangi yasal dayanağa dayanılarak gözaltına alındığı açıklanacak mıdır?
3. Anma etkinliklerinde barışçıl şekilde yürüyüş yapmak isteyen yurttaşlara yönelik bu müdahale, Anayasa'nın 34. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ifade ve gösteri özgürlüğünü garanti altına alan hükümleriyle çelişiyor mu? Bu çelişkinin önlenmesi adına hangi önlemler alınacaktır?

24040

4. Yas tutma ve kaybettiklerini anma hakkının engellenmesi nedeniyle psikolojik travmanın derinleşmesine neden olacak durumların önüne geçmek için herhangi bir psikososyal destek planı ya da uygulaması var mıdır?
5. Hatay Valiliği'nin geçtiğimiz yıl düzenlenen anma etkinliklerinde iktidara yönelik protestoları gerekçe göstererek bu yıl yoğun güvenlik önlemi aldığı ifade edilmektedir. Bu durumun yurttaşların yasal ve barışçıl protesto haklarını sınırladığı göz önüne alındığında, Valiliğin aldığı bu tür kararlar hakkında herhangi bir denetim veya gözden geçirme yapılacak mıdır?
6. Bundan sonraki anma ve benzeri etkinliklerin daha sağlıklı şekilde gerçekleşmesi ve yurttaşların barışçıl haklarını özgürce kullanabilmeleri için bir güvence verilecek midir?